

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

До друку дозволяю на підставі
правил друкованих видань

Проректор В.В. Кальченко

“ _____ ” _____ 2018 р.

ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
для студентів за спеціальністю 051 “Економіка”
спеціалізації “Економіка підприємства”
денної форм навчання

Всі цитати, цифровий та фактичний
матеріал, бібліографічні відомості
перевірені, запис одиниць відповідає
стандартам, орфографічні помилки
виправлені

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри теоретичної
та прикладної економіки
Протокол № 10
від 05.06.2018 р.

Хоменко І.О.
Поленкова М.В.
Бабаченко Л.В

Чернігів ЧНТУ 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
для студентів за спеціальністю 051 “Економіка”
спеціалізації “Економіка підприємства”
денної форм навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри теоретичної
та прикладної економіки
Протокол № 10
від 05.06.2018 р.

Чернігів ЧНТУ 2018

Планування і контроль на підприємстві. Методичні вказівки до практичних занять для студентів за напрямами підготовки для студентів за спеціальністю 051 “Економіка” спеціалізації “Економіка підприємства” денної форм навчання./ Хоменко І.О., Поленкова М.В., Бабаченко Л.В.– Чернігів: ЧНТУ, 2018. – 30 с.

Укладачі: Хоменко Інна Олександрівна, доктор економічних наук, доцент
Поленкова Марина Володимирівна, кандидат економічних наук
Бабаченко Лариса Валентинівна, кандидат економічних наук

Відповідальний за випуск: Дерій Жанна Володимирівна, завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки, доктор економічних наук, професор

Рецензент: Ільчук В.П., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Навчальна програма дисципліни	4
1 Практичне заняття № 1 Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві	11
2 Практичне заняття № 2 Система планів підприємства	12
3 Практичне заняття №3 Маркетингові дослідження, планування збуту і контролю продукції	13
4 Практичне заняття № 4 Виробництво продукції	14
5 Практичне заняття № 5 Оперативно-календарне планування і контроль	15
6 Практичне заняття № 6 Матеріально-технічне забезпечення виробництва	16
7 Практичне заняття № 7 Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю	17
8 Практичне заняття № 8 Персонал і оплата праці	19
9 Практичне заняття № 9 Виробнича інфраструктура	20
10 Практичне заняття № 10 Витрати виробництва	21
11 Практичне заняття № 11 Фінансове планування і контроль на підприємстві	23
12 Практичне заняття № 12 Планування і контроль оновлення продукції	24
13 Практичне заняття № 13 Організаційно-технічний розвиток	25
14 Практичне заняття № 14 Бізнес-планування	26
8 Тематика рефератів (наукових есе)	26
9 Питання до екзамену (заліку)	27
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	29

ВСТУП

Мета дисципліни – формування у студентів системних знань з методології розроблення стратегічних і поточних планів у діяльності підприємств та контролю їх виконання; засвоєння теоретичних знань і практичних навичок з питань планування і контролю основного, допоміжного, обслуговуючого виробництв, праці та фінансових результатів.

Предмет дисципліни процеси і методи планування та контролю діяльності підприємства.

Завдання дисципліни вивчення теоретичних і практичних засад методології і методики планування та контролю діяльності підприємства; набуття навичок використання економічного інструментарію для проведення планових техніко-економічних розрахунків, розробки альтернативних планів та обґрунтування оптимальних варіантів розвитку, визначення методів та засобів контролю.

Методичні вказівки містять тематику практичних занять, задачі, питання до іспиту, список літератури, які допоможуть студентам підготуватися до практичних занять.

Роль та значення в підготовці фахівця дисципліна дає основи знань та практичні навички з планування, координації та контролю на всіх стадіях виробничого процесу в часі та просторі, інфраструктури та управлінських дій для забезпечення безперервності виробництва та реалізації продукції, що є запорукою успішної діяльності підприємства та його структурних підрозділів в сучасних умовах.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві

Сутність планування, як науки. Предмет, об'єкти та методи дослідження. Синтез макро – мікропідходів до планування; узгодження ймовірного і бажаного майбутнього. Сучасний методологічний підхід до планування як діяльності, що орієнтована на прийняття рішень за умови обмеженості економічних ресурсів та альтернативності їх використання.

Процес планування і вибір рішень, філософські концепції планування. Загальна характеристика трьох філософських концепцій планування: формальної, інкрементальної та системної.

Планування, як функція управління підприємством.

Методи та інструменти планових розрахунків.

Формальне планування, його сутність, передумови, сфера використання. Можливість структурування складних проблем та пошук відповідного

статистичного методу чи техніки моделювання для планування. Обмеженість формального планування.

Інкрементальне планування як антитеза формального. Визначення форми й суті планування відповідно до тих обставин, в яких воно здійснюється. Визначення динамізму проблем, довіра до людських знань та інтуїції. Спрощення та напущення інкрементальних моделей.

Кількісні та якісні методи ідентифікації критеріїв і вибору плану. Планування як безперервний процес.

Раціональний вибір у плануванні. Раціональність як засіб аргументації допусків і висновків. Раціональний вибір, його різновиди. Технічний та економічний вибір мікросистеми. Багатоаспектність і поєднання проблем планування, їх метараціональність. Пріоритетність різних критеріїв раціонального вибору обґрунтування рішень. Загальні і спеціальні методи планування, їх характеристика.

Тема 2. Система планів підприємства

Система планів підприємства: зміст, особливості, взаємозв'язки. План як документ, результат планування. Різновиди планів. Техніко-економічне й оперативне планування, їх спільні риси та відмінності.

Стратегічне і поточне планування: суть, особливості, взаємозв'язок, відмінності. Відображення реальних умов, наявних людських і фінансових ресурсів у поточних планах. Безперервність планування.

Зміст та структура поточного плану. Основні сфери діяльності підприємства і структурна побудова поточного плану. Основні розділи плану та показники, їх загальна характеристика. Функції поточного плану: координація діяльності підрозділів, мотивація, управління виробництвом тощо.

Поняття короткострокового та довгострокового періодів у діяльності підприємства, їх вплив на зміст та способи розробки планів.

Тема 3. Маркетингові дослідження, планування збуту і контролю продукції

Зміст та призначення плану збуту. Економічний план споживання як основа планування збуту продукції широкого вжитку. Особливості планування збуту продукції промислового призначення.

Система показників плану збуту, їх характеристика.

Розробка плану збуту. Порядок розробки плану. Вартісні показники збуту, методика їх обчислення. Обчислення витрат на реалізацію. Розрахунки часткових збутових витрат за місцем їх виникнення. Обґрунтування рішень про стимулювання та обмеження збуту.

Планування реклами. Комунікаційна політика у здійсненні планів збуту продукції. Методичні обчислення витрат на рекламу. Планування обсягів робіт і розподіл коштів рекламного бюджету. Обґрунтування вибору рекламних засобів. Особливості планування рекламної діяльності стосовно товарів широкого вжитку і стосовно промислових товарів.

Економічне обґрунтування вибору рекламних засобів.

Тема 4. Виробництво продукції

Виробнича програма підприємства, її зміст та основні завдання. Поняття виробничої програми, її структура. Основні завдання плану виробництва продукції, зв'язок з іншими розділами поточного плану та вибраною стратегією. Показники плану, їх різновиди, зміна ролі вартісних показників у системі планування та оцінки діяльності підприємства в історичному ракурсі розвитку національної економіки.

Формування плану виробництва продукції. Особливості розробки виробничої програми як етапу стратегічного та довгострокового планів. Державний контракт і державне замовлення, їх роль у формуванні виробничої програми підприємства. Поняття номенклатури й асортименту продукції. Методика розрахунку товарної та валової продукції. Визначення оптимальних розмірів незавершеного виробництва.

Календарний розподіл виробничої програми у плановому періоді. Вимоги до календарного розподілу. Вплив угод із замовниками на оптимальність розподілу. Скорочення номенклатури виробів, що виготовляються одночасно, як основний критерій раціональності. Оптимізація виробничої програми.

Тема 5. Оперативно-календарне планування і контроль

Зміст, мета і завдання оперативно-календарного планування. Зв'язок оперативно-календарного і техніко-економічного планування. Роль оперативно-календарного планування у забезпеченні ритмічного виробництва.

Основні терміни і поняття оперативно-календарного планування. Поняття об'ємного і календарного планування: виробнича програма підприємства і його підрозділів, узгодженість виробничих потужностей, структура фондів робочого часу і завантаження обладнання, величини незавершеного виробництва тощо.

Календарно-планові нормативи на підприємстві. Склад елементів, що характеризують систему ОКП. Планово-облікові одиниці, їх різновиди. Календарно-планові нормативи. Форми доведення планового завдання і подання звіту про його виконання.

Особливості ОКП на підприємствах різних типів виробництва.

Тема 6. Матеріально-технічне забезпечення виробництва

Зміст та основні завдання МТЗ. Програмне планування і специфікації як основа для складання плану матеріально-технічного забезпечення. Диференційованість виробничої програми і стандартизація за принципом агрегування. Основні показники плану, порядок його розробки. Об'єкти нормування. Зведений план матеріально-технічного забезпечення і матеріальний баланс: зміст, структура, методика розрахунків.

Планування потреби в сировині і матеріальних ресурсах. Методика обчислення потреби в ресурсах. Особливості визначення обсягу потреби щодо основних матеріалів, напівфабрикатів і допоміжних матеріалів, які нормуються

стосовно окремих виробів. Планування потреби в матеріалах для допоміжних і обслуговуючих процесів.

Запаси та їх регулювання. Види запасів; методика обчислення розмірів страхового, поточного, підготовчого та сезонного запасів. Система “максимум-мінімум” у плануванні та регулювання запасів. Система “вчасно” та її доцільність. Прискорення реакції системи виробництва на якісні та кількісні зміни ринкового попиту.

Сутність незавершеного виробництва та особливості планування на підприємстві.

Визначення обсягів замовлень і планування зовнішніх перевезень. Методичні підходи до визначення оптимального розміру партії закупки. Витрати на закупку залежно від величини партії. Зберігання ресурсів і оптимізація замовлень. Вибір транспортних засобів для зовнішніх перевезень, коригування обсягів замовлень з урахуванням витрат та термінів доставки.

Особливості визначення потреби у матеріальних ресурсах в різних типах виробництва.

Тема 7. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю

Виробнича потужність підприємства і фактори, що її визначають. Поняття виробничої потужності. Різновиди виробничої потужності – вхідна, вихідна, середньорічна – методи їх обчислення. Баланс виробничої потужності. Поняття: “вузьке місце”, “провідна ланка”, “пропорційність”, “пропускна здатність обладнання”.

Система показників виробничої потужності.

Методика обчислення виробничої потужності. Вихідні дані, необхідні для визначення виробничої потужності. Розрахунок виробничої потужності для умов одно номенклатурного масового виробництва. Методика визначення виробничої потужності для умов багато номенклатурного одиничного або дрібносерійного виробництва.

Тема 8. Персонал і оплата праці

Поняття та класифікація персоналу підприємства.

Системи та форми заробітної плати: особливості визначення та планування. Потреба підприємства у трудових ресурсах, основи її планування. Основні проблеми підприємства, зв'язані з фактором “праця”. Добір кадрів. Планування фонду робочого часу. Оплата праці. Основні показники плану, порядок його розробки.

Планування чисельності і складу працюючих. Обчислення показників трудомісткості робіт, визначення норм і нормативів обслуговування виробничого процесу. Визначення чисельності робітників окремих категорій.

Планування фонду оплати праці. Планування продуктивності праці. Обчислення показників продуктивності, їх місце в обґрунтуванні потреби в робітниках.

Методика розрахунку планового фонду робочого часу на підприємстві. Оплата праці. Показники плану, що характеризують оплату праці: сукупні та середні.

Матеріальне стимулювання працівників. Система премій за результати роботи; визначення розміру пенсій. Методи розподілу прибутку: часткова участь у капіталі та трудовий внесок.

Тема 9. Виробнича інфраструктура

Поняття інфраструктури виробничого підприємства. Особливості планування.

Планування забезпечення підприємства технологічною оснасткою. Планування потреби в інструментах універсального та спеціального призначення. Визначення планових розмірів запасів інструментів. Методика обчислення оборотного фонду інструментів.

Ремонтне обслуговування виробництва. Методика обчислення ремонтних нормативів. Планування ремонту обладнання. Визначення трудомісткості ремонтних робіт і потреби в матеріально-технічних ресурсах, обладнанні та робітниках. Складання графіка планово-профілактичних робіт.

Енергообслуговування підприємства. Нормування енергоспоживання. Розробка планових енергетичних балансів. Визначення потреби основного та допоміжного виробництва в енергії та паливі. Розробка планових графіків навантажень власних джерел енергопостачання.

Транспортне обслуговування виробництва. Основні показники транспортного обслуговування: вантажооборот, вантажопотік. Розробка схеми вантажопотоків. Обчислення потреби в транспортних засобах.

Тема 10. Витрати виробництва

Мета та завдання розробки плану собівартості продукції. Основне призначення плану собівартості продукції, його завдання; взаємозв'язок з іншими планами в системі внутрішньо фірмового планування. Послідовність розробки плану. Основні показники плану, їх загальна характеристика та взаємозумовленість.

Класифікація витрат та групування витрат за економічними елементами.

Планування та розподіл непрямих витрат. Кошториси витрат на експлуатацію та обслуговування устаткування, загально виробничих та загальногосподарських витрат, їх склад. Методика складання кошторисів непрямих витрат.

Методи розподілу непрямих витрат при калькулюванні, їх поширення. Необхідність уточнення величини непрямих витрат на одиницю продукції, що випускається.

Калькулювання собівартості продукції. Планова калькуляція, її зміст і завдання. Методика калькулювання собівартості продукції. Особливості калькулювання в різних галузях виробництва. Калькулювання за методом “покриття витрат”. Обчислення собівартості товарної продукції.

Складання кошторису витрат на виробництва. Суть кошторису, його призначення і структура. Методика основних розрахунків у кошторисі. Матрична таблиця узгодження кошторису витрат і собівартості товарної продукції. Узгодження витрат підрозділів основного та допоміжного виробництва. Обчислення собівартості валової, товарної та реалізованої продукції.

Особливості планування собівартості продукції сільськогосподарських підприємств.

Планування витрат у торгівельній діяльності.

Планування собівартості перевезень на транспортних підприємствах.

Тема 11. Фінансове планування і контроль на підприємстві

Зміст і завдання фінансового плану. Фінансовий план як картина очікуваного стану підприємства. Основна мета і завдання фінансового плану, його структура. Порядок розробки плану.

Планування потреби у фінансових засобах. Визначення потреби в основних та оборотних коштах, обґрунтування вибору форми скорочення потреби в капіталі (лізинг, факторинг тощо). Планування потреби в кредитних ресурсах, забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства.

Планування прибутковості підприємства. Пасивна й активна стадії складання плану з прибутку, їх зміст, відмінності. Прибуток від реалізації продукції і балансовий прибуток, методика їх розрахунку. Розподіл отриманого прибутку. Методи оптимізації грошових потоків підприємства. Показники прибутковості, методика їх обчислення. По факторні розрахунки зміни рентабельності виробництва.

Знос і амортизація основних засобів. Особливості планування амортизації в залежності від методу нарахування.

Баланс підприємства, його структура. Плановий баланс підприємства, його основне призначення. Активи та пасиви балансу. Характеристика їх складових. Обчислення основних показників балансу. Оцінка фінансового стану підприємства на основі балансу доходів і видатків.

Тема 12. Планування і контроль оновлення продукції

Формування планів оновлення продукції, їх склад і завдання. Загальна характеристика планових робіт у системі створення, підготовки виробництва і освоєння нової продукції. Завдання розробки планів. Нормативна база планування. Комплекс основних планових обчислень: трудомісткість робіт, їх тривалість і вартість.

Оптимізаційні планові розрахунки. Економічна ефективність освоєння нової продукції: методичні підходи, порядок обґрунтування. Вибір

оптимального варіанту технологічного процесу. Методичні основи обчислення технологічної собівартості освоєння нової продукції.

Планування витрат на підготовку та освоєння виробництва нової продукції Особливості планування витрат на науково-дослідні роботи.

Складання кошторису витрат та кошторисної калькуляції.

Об'ємно-календарне планування підготовки виробництва. Обчислення трудомісткості окремих циклів робіт та тривалості етапів технічної підготовки виробництва нового виробу. Особливості методики розрахунків тривалості робіт за паралельного та послідовного способів їх виконання.

Поняття сітьових методів і моделей, їх термінологія. Етапи сітьового планування виробництва нових виробів. Імовірнісні методи планування підготовки виробництва та освоєння нових виробів. Графік Ганта.

Тема 13. Організаційно-технічний розвиток

Завдання і зміст плану організаційно і технічного розвитку. Система показників технічного й організаційного розвитку, методика їх розрахунку. Порядок розробки плану.

Особливості планування організаційного розвитку підприємства. Обчислення приросту прибутку від впровадження інноваційних заходів. Обґрунтування напрямів розвитку; взаємозв'язки в системі внутрішньо фірмового планування.

Види та форми інвестицій. Планування інвестицій. Визначення прибутковості об'єктів інвестування. Методичні підходи: обчислення дисконтованої вартості капіталу, внутрішньої процентної ставки, ануїтетів. Динамічне обчислення інвестицій та нові виробничі технології.

Оцінка технічного рівня розвитку підприємства. Критерії вибору інвестицій. Вибір за умов визначеності. Прибутковість майбутніх інвестицій. Ризик інвестицій.

Тема 14. Бізнес-планування

Сутність бізнес-планування та призначення бізнес-плану. Особливості економічного обґрунтування рішень, що приймаються в процесі створення нового підприємства. Основні вимоги до змісту, структури та порядку розробки бізнес-планів.

Технологія розробки бізнес-плану. Зміст основних розділів бізнес-плану.

1 Практичне заняття №1

Тема: Сутність планування та особливості його здійснення на підприємстві

Контрольні питання

1. Що таке планування? Обґрунтувати необхідність планування господарської діяльності підприємств.
2. У чому полягає методика планування? Дати загальну характеристику методиці планування.
3. Які методи наукових досліджень застосовуються в процесі планування?
4. Що таке альтернативний вибір у плануванні?
5. Як відбувається процес планування з погляду здійснення управлінських функцій?
6. Що являє собою контролінг? Охарактеризуйте його роль і завдання.
7. У чому полягає концепція контролінгу та яке місце в ній надається плануванню?
8. Якими є процедури планування за умов різного ступеня визначеності зовнішнього середовища?
9. Що складає основу управління господарськими процесами на підприємстві?
10. З якою метою здійснюють оцінку зовнішнього середовища?

Завдання 1 (творче)

Англійський фахівець із планування Р.Фін дослідив діяльність з планування в 56 англійських фірмах: як великих, так і дрібних, як високо- так і низькодохідних. Фірми повинні були вказати стаж внутрішньофірмового планування і його ефективність (у діапазоні від великого успіху до невдачі). Результати дослідження наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Оцінка використання планування

Наслідки застосування планування	Тривалість досвіду планування (у роках)				Число фірм (випадків)
	<2	2-5	6-10	>10	
Великий успіх	0	0	3	3	6
Успіх	3	13	19	19	54
Обмежений успіх	0	19	16	5	40
Невдача	0	0	0	0	0
Число фірм (випадків)	3	32	38	27	100

Проаналізуйте отримані дані й зробіть висновки.

Завдання 2

Проаналізувати вислови за варіантами.

1-й варіант: «Планування - це спосіб уникнути невдачі, але одночасно це спосіб відсторонитися від активних дій».

2-й варіант: «Якщо немає плану, то ви не управляєте ситуацією, а ситуація управляє вами».

3-й варіант: ««Планування - це засіб виправдання бездіяльності й запобігання ризику»».

2 Практичне заняття № 2

Тема: Система планів підприємства

Контрольні питання

1. У чому полягає сутність системи планування на підприємстві?
2. Які основні напрямки планування на практиці?
3. На які важливі питання допомагає відповісти планування?
4. Основні принципи планування. В чому їх суть?
5. Що таке план підприємства? Які існують різновиди планів, їх особливості?
6. Що таке стратегічний план підприємства? Які завдання він вирішує?
7. Яка система планів діяла в умовах централізованого управління народним господарством та які особливості планування в ринкових умовах?
8. Які організаційні форми структури планових органів Ви знаєте?
9. Оперативне планування на підприємстві, які завдання воно вирішує?
10. Інвестиційні проекти, бізнес-плани. Які завдання і сфера їх застосування?

Задача 1. Річним планом підприємства передбачається випуск продукції, який наведений у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Вхідні дані

Виріб	Кількість, тис. од.		Оптова ціна, грн
	план	факт	
А	200	310	10
Б	1000	1250	2,5
В	450	300	9,2
Г	135	245	5,7

Визначити, на скільки відсотків виконаний план у грошовому виразі і за номенклатурою.

Задача 2. Проаналізувати план продажу за попередній період, використовуючи такі показники:

- 1) абсолютний приріст (зменшення) обсягу продажу;
- 2) зміна номенклатури (асортименту) продукції;
- 3) індивідуальний індекс фізичного обсягу реалізованої продукції.

Таблиця 3.1 - Вихідні дані

Виріб	Обсяг продажів, тис. грн	
	план	факт
А	1200	1180
Б	2700	2780
В	-	470
Г	1210	1350
Д	500	390

3 Практичне заняття №3

Тема: Маркетингові дослідження, планування збуту і контролю продукції

Контрольні питання

1. Яку роль відіграє планування збуту продукції у системі планування діяльності підприємства?
2. Що таке план збуту продукції?
3. Охарактеризуйте етапи розробки плану збуту.
4. Що таке маркетингові дослідження ринку?
5. Які чинники впливають на збут продукції?
6. Яке значення планування у збільшенні збуту продукції?
7. Охарактеризуйте алгоритм планування збуту продукції.
8. Охарактеризуйте блок-схема дослідження ринку.
9. Які показники характеризують план збуту продукції? Назвіть методику їх розрахунку.
10. Як плануються витрати, пов'язані зі збутом продукції?

Задача 1. Підприємство випускає два види продукції А і В. Обсяг реалізації продукції А зазвичай складає не менше 65% загального обсягу реалізації продукції двох видів. Для виготовлення продукції А і В використовується однакова сировина, добовий запас якої обмежений – 10_000 погонних метрів (п. м). Витрати сировини на одиницю продукції А складає 2 п. м., а на одиницю продукції В – 4 п. м. Ціни на продукцію А і В складають 20 і 40 грн. відповідно. Визначити оптимальний розподіл сировини для виготовлення продукції А і В.

4 Практичне заняття 4

Тема: Виробництво продукції

Контрольні питання

1. Що таке план виробництва продукції?
2. Охарактеризуйте структуру та показники виробництва продукції.
3. Що таке виробнича програма, які виміри обсягу продукції Ви знаєте?
4. Що містить портфель замовлень підприємства?
5. Який існує зв'язок між планом виробництва і портфелем замовлень?
6. Назвіть особливості формування виробничої програми?
7. Що таке рентабельність продукції?
8. Охарактеризуйте показники «фондовіддача», «фондоємність».
9. В чому суть оптимізації виробничої програми?
10. Що таке товарна, валова, реалізована продукція? Як розраховують ці показники?

Задача 1. Визначити товарну, реалізовану, валову і чисту продукцію, виходячи з таких даних.

Таблиця 4.1 – Вихідні дані

Показник	Од. вим.	Значення
1. Виробництво продукції в натуральному вираженні: виріб А виріб Б виріб В	од.	650 800 700
2. Відпускна ціна одиниці продукції: виріб А виріб Б виріб В	грн	12000 16000 8000
3. Об'єм напівфабрикатів, що реалізуються на сторону	тис. грн	3200
4. Послуги виробничого характеру, що надаються на сторону	тис. грн	4000
5. Залишки незавершеного виробництва: на початок року на кінець року	тис. грн	1300 1500
6. Матеріальні та прирівняні до них витрати	тис. грн	17300
7. Вартість сировини та матеріалів замовника	тис. грн	340
8. Залишки нереалізованої продукції на: на початок року на кінець року	тис. грн	900 760

Задача 2.

Підприємство виготовило продукції основного виробництва на суму 4250 тис.грн. Роботи виробничого характеру, що були виконані на сторону, – 140 тис.грн. Вартість напівфабрикатів власного виробництва – 370 тис.грн, з них 80% використано у власному виробництві. Розмір незавершеного виробництва збільшився на кінець року на 50 тис.грн. Залишки готової продукції на складі на початок року – 38 тис.грн, на кінець року – 43 тис.грн.

Визначити обсяг товарної, валової, реалізованої продукції підприємства.

Задача 3

На підставі даних таблиці 4.2 визначити планові показники реалізованої, товарної і валової продукції, а також валового і внутрішньозаводського обороту підприємства.

Таблиця 4.2 – Вихідні дані, тис. грн

Цехи-виробники продукції	Цехи-споживачі						Реалізація продукції на сторону	Незавершене виробництво	
	Ливарний	Ковальський	Механічний	Складальний	Ремонтно-механічний	Інструментальний		на початок року	на кінець року
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ливарний	-	80	740	-	60	70	50	90	75
Ковальський	-	-	400	-	-	8	35	20	14
Механічний	-	-	-	4200	50	70	90	320	270
Складальний	-	-	-	-	-	-	6100	600	540
Ремонтно-механічний	50	70	90	75	-	35	50	30	17
Інструментальний	70	210	270	80	40	-	120	60	65

Залишки готової продукції на складі: на початок року – 300 тис. грн, на кінець року – 180 тис. грн.

5 Практичне заняття № 5

Тема: Оперативно-календарне планування і контроль

Контрольні питання

1. Назвіть основні завдання оперативно-календарного планування на підприємстві.
2. Поясніть сутність календарного планування.
3. Що таке диспетчерське регулювання в оперативно-календарному плануванні?

4. Охарактеризуйте міжцехове та внутрішньоцехове планування, їх зміст та основні завдання.

5. Що таке планово-облікова одиниця в системі ОКП, які види планово-облікових одиниць продукції Ви знаєте?

6. Охарактеризуйте систему оперативно-календарного планування, її основні види.

7. Що являють собою подетальна та позамовна система оперативного планування? Що таке покомплектна система?

8. Ритмічне та рівномірне виробництво. За допомогою яких показників проводиться їх оцінка?

9. Які особливості оперативно-календарного планування в одиничному виробництві?

10. Що таке «час випередження», як його визначають?

6 Практичне заняття № 6

Тема: Матеріально-технічне забезпечення виробництва

Контрольні питання

1. Що таке план матеріально-технічного забезпечення (МТЗ) підприємства?

2. Назвіть завдання плану МТЗ та охарактеризуйте порядок їх розробки.

3. Яким чином відбувається матеріально-технічне забезпечення підприємства?

4. Назвіть джерела МТЗ.

5. Охарактеризуйте методи розрахунку потреби в матеріально-технічних ресурсах.

6. Що являє собою баланс матеріально-технічного забезпечення?

7. Охарактеризуйте порядок розробки балансу матеріально-технічного забезпечення.

8. Назвіть причини встановлення лімітів використання матеріалів для виробничих підрозділів.

9. Охарактеризуйте показники ефективності використання матеріальних ресурсів.

10. Як розраховують баланс матеріально-технічних ресурсах (МТР)?

Задача 1. Визначити місячну потребу хлібозаводу в борошні, його середній і максимальний запас, якщо період поставки 8 днів, а період зриву поставки 2 дні. Для забезпечення виконання денної програми слід використати 960 кг борошна, причому його втрати становлять 2 %. Протягом місяця хлібозавод працює 25 робочих днів.

Задача 2. Розрахувати коефіцієнт виходу готової продукції та виявити резерви збільшення випуску продукції за рахунок більш повного використання сировини. Фактична вага сировини, що надійшла до виробництва, 840 тонн.

Вага готової продукції – 315 тонн. Коефіцієнт виходу готової продукції в попередньому році – 0,350; середній по галузі коефіцієнт виходу готової продукції – 0,380.

Задача 3. Обчислити норматив оборотних засобів у незавершеному виробництві, якщо протягом року буде виготовлено 2000 виробів, собівартість кожного з яких 383 грн. Тривалість циклу виготовлення 8 днів, на його початку затрачається 605 грн.

Задача 4. У звітному році підприємство запланувало виготовити товарної продукції на суму 110 тис. грн. Залишки нереалізованої продукції на складах на початок року становили 20 тис. грн., а на кінець року 17,5 тис. грн.. Фактично обсяг реалізації за рік збільшився порівняно з плановим рівнем на 3,2 %. Середньорічні залишки нормованих оборотних засобів заплановані в розмірі 2 тис. грн., а фактично склали 1,7 тис. грн. Встановити суму абсолютного та відносного вивільнення оборотних засобів у результаті прискорення їх оборотності.

Задача 5. Приватне підприємство «Айва» у звітному році очікувало реалізувати товарної продукції на суму 150 тис. грн. за наявних оборотних коштів розміром 30 тис.грн..

Підприємство впровадило інновації, що дозволило скоротити тривалість одного обороту оборотних засобів на 27 днів.

Визначити: число оборотів оборотних коштів у звітному році, заплановану тривалість одного обороту та умовну економію оборотних коштів.

Задача 6.

У 2016 році ТОВ виготовило і продало продукції через власний магазин на суму 740 тис.грн.

Середній залишок оборотних коштів становить 260 тис.грн.

У наступному році передбачено збільшити обсяги продажу товарів на 12,5%, а тривалість одного обороту скоротити на 12 днів.

Визначити: число оборотів оборотних коштів у звітному році, заплановану тривалість одного обороту та умовну економію оборотних коштів.

7 Практичне заняття № 7

Тема: Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю

Контрольні питання

1. Що розуміють під виробничою потужністю підприємства?
2. Які фактори визначають виробничу потужність підприємства?

3. Назвіть загальні методичні принципи визначення виробничої потужності різногалузевих підприємств.

4. Як розраховується виробнича потужність у одно номенклатурному виробництві?

5. Як визначається виробнича потужність у серійному виробництві?

6. Як розраховується виробнича потужність у багатнономенклатурному одиничному та дрібносерійному виробництві?

7. Обґрунтуйте вибір виробничої програми потужністю підприємства.

8. Які показники використання виробничої потужності існують, та як вони розраховуються?

9. Які Ви знаєте шляхи поліпшення використання виробничої потужності?

10. Назвіть алгоритм розрахунку балансу виробничої потужності.

Задача 1.

На дільниці механічного цеху працює 30 верстатів. Трудомісткість обробки однієї деталі на токарному верстаті становить 0,25 нормо-годин. Дільниця працює в дві зміни, тривалість однієї зміни – 8 годин. Число неробочих днів у розрахунковому році – 117. Регламентовані простої обладнання становлять 5% від режимного фонду часу. Очікуваний коефіцієнт використання токарних верстатів дорівнює 0,85. Визначити виробничу потужність дільниці цеху і можливий обсяг випуску продукції.

Задача 2

Визначити вихідну та середньорічну виробничу потужність підприємства за такими даними:

- виробнича потужність на початок року – 400 млн грн.;
- введення потужності:
 - у травні – 10 млн грн;
 - у липні – 8 млн грн;
- виведення потужності в червні – 15 млн грн.

Задача 3

Визначити виробничу потужність складальної дільниці, якщо відомо: корисна площа складального цеху – 200 м²; площа, яку займає один виріб – 3,5 м², а робоча зона для складання одного виробу становить 30% від його площі. Тривалість складання одного виробу – 12 днів, режимний фонд часу складальної дільниці – 265 днів/рік.

8 Практичне заняття № 8

Тема: Персонал і оплата праці

Контрольні питання

1. Мета розроблення плану персоналу та оплати праці.
2. Місце плану персоналу та оплати праці серед інших розділів загального плану підприємства.
3. Структура плану персоналу та оплати праці.
4. Етапи розроблення плану персоналу та оплати праці.
5. Методи вимірювання продуктивності праці.
6. Методи планування продуктивності праці.
7. Зміст методу коригування базової продуктивності праці під дією техніко-економічних факторів.
8. Плановий бюджет робочого часу й методика його розрахунку.
9. Методи планування чисельності персоналу.
10. Структура фонду оплати праці.
11. Методи планування фонду оплати праці.
12. Фонди годинної, денної та місячної оплати праці робітників і порядок їх розрахунку.
13. Середня заробітна плата й методика її розрахунку

Задача 1.

Чисельність промислово-виробничого персоналу на підприємстві в базовому році склала 4500 осіб. У плановому році обсяг виробництва збільшився на 5,2%, а відносна економія працюючих склала 41 осіб. Обчислити приріст продуктивності праці у плановому році.

Задача 2

Будівельно-виробниче об'єднання має річний обсяг будівельно-монтажних робіт, які виконує власними силами, в розмірі 195000 тис.грн. Виріток на одного працюючого у звітному році склав 55 тис.грн. Планування організаційно-технічних заходів зменшить витрати праці на виконання будівельно-монтажних робіт. Економія чисельності працюючих у плановому році за рахунок окремих факторів передбачається у такій кількості, осіб:

- підвищення питомої ваги збірного будівництва – 74;
- підвищення рівня механізації будівельно-монтажних робіт – 15;
- зміна структури виробництва – 65;
- запобігання внутрішньозмінним втратам робочого часу – 41.

Визначити:

- 1) зростання продуктивності праці в цілому по об'єднанню в плановому році;
- 2) відносне зростання продуктивності праці під впливом кожного фактора.

Задача 3

Розрахувати планову чисельність працівників кожної професії за такими даними: виробнича програма підприємства на рік – 450000 од. Трудомісткість окремих видів робіт на один виріб становить: свердловальні роботи – 15 нормо-годин, токарні – 10 нормо-годин, шліфувальні – 4 нормо-години, фрезерні – 8 нормо-годин, складальні роботи – 15 нормо-годин. Середній відсоток виконання норм виробітку – 110%. Річний корисний фонд часу одного працівника – 1680 год. Кількість допоміжних робітників – 25% від кількості відрядників.

9 Практичне заняття № 9

Тема: Виробнича інфраструктура

Контрольні питання

1. У чому полягають особливості функціонування підрозділів виробничої інфраструктури?
2. Які вихідні дані використовують під час планування потреби в інструментах?
3. Як обчислюють загальну трудомісткість виготовлення інструментів?
4. Які показники затверджуються інструментальному цеху?
5. Як обчислюють середньорічні обсяги робіт з ремонту устаткування?
6. Як розраховують середньорічні обсяги робіт із технічного обслуговування?
7. Як визначити кількість слюсарів із ремонту й технічного обслуговування устаткування?
8. Як обчислюють потребу підприємства в енергії та паливі?
9. Що є основою планування потреби в усіх видах енергії?
10. Які статті входять до робочого енергобалансу підприємства?

Задача 1.

Проаналізувати ступінь оновлення випуску продукції у звітному році за даними таблиці 9.1.

Таблиця 9.1 Ступінь оновлення випуску продукції

Показники	План	Факт
Кількість видів продукції,	86	94
в тому числі нових видів	22	18
Обсяг виробництва продукції в гуртових цінах підприємства, тис. грн.,	4900	5000
в тому числі нових видів, тис. грн.	1620	1280

10 Практичне заняття № 10

Тема: Витрати виробництва

Контрольні питання

1. Які використовують вихідні дані та які питання вирішуються під час планування собівартості продукції?
2. У якій послідовності розробляють план собівартості продукції?
3. Які фактори впливають на рівень витрат на виробництво продукції?
4. Як впливає на рівень витрат зміна обсягу виробництва?
5. Чи впливає зміна структури продукції (номенклатури) на витрати? Яким чином?
6. Із чого складається собівартість реалізованої продукції?
7. Які витрати включають до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)?
8. Які витрати включають до калькуляційної статті «Загальновиробничі витрати»?
9. З яких складових формується собівартість готової та реалізованої продукції?
10. Як визначити витрати за статтею «Прямі матеріальні витрати»?
11. У якій послідовності складають зведений кошторис витрат операційної діяльності?

Задача 1.

Розробити планову калькуляцію виробу, використовуючи вихідну інформацію, табл. 10.1.

Таблиця 10.1 – Вихідні дані

Показник	Значення
Витрати конструктивних матеріалів, кг	
- сталь	6
- бронза	1,2
Закупівельна ціна матеріалів. грн/т	
- сталь	980
- бронза	4000
Трудомісткість виробу, нормо-год.	2,4
Тарифна ставка середнього розряду робіт, к./год	800
Відсоток додаткової заробітної плати, %	15
ЄСВ, %	37,5
Витрати на утримання та експлуатацію обладнання, %	218
Загальновиробничі витрати, %	80
Адміністративні витрати, %	84
Комерційні витрати, %	24
Рентабельність виробу, %	14

Задача 2

Розрахувати собівартість товарної продукції за планом, планові витрати на 1 грн та відсоток зниження витрат порівняно з минулим роком згідно з вихідною інформацією, табл. 10.2.

Таблиця 10.2 – Вихідні дані

Показник	Значення
Товарна продукція в базовому періоді, тис. грн	6800
Витрати на 1 грн товарної продукції в базовому періоді, грн	0,9
Умовно-постійні витрати в базовому році, тис. грн	1500
Збільшення обсягу виробництва у плановому періоді, %	10
Збільшення умовно-постійних витрат, %	4
Економія витрат за рахунок впровадження нової техніки, тис. грн	72

Задача 3

На поточний рік затрати на товарну продукцію заплановані в сумі 19300 тис. грн., а у базовому вони становили 20200 тис. грн. Обсяг товарної продукції поточного року 19600 тис. грн, а базового – 22600 тис. грн. На скільки відсотків заплановано знизити собівартість продукції в плановому році?

Задача 4

Розробити зведений кошторис витрат на виробництво в плановому періоді та планову собівартість валової та товарної продукції, використовуючи вихідну інформацію, табл. 10.3.

Таблиця 10.3 – Вихідні дані

Показник	Значення
Матеріальні витрати, тис. грн	5400
Заробітна плата, тис. грн	2300
Відрахування на соціальні заходи, тис. грн	1000
Амортизація основних фондів і нематеріальних активів, тис. грн	800
Інші витрати, тис. грн	500
Витрати, що не враховуються у виробничу собівартість продукції, тис. грн	450
Витрати майбутніх періодів, тис. грн	
- на початок року	100
- на кінець року	400
Залишки незавершеного виробництва, тис. грн	
- на початок року	400
- на кінець року	200
Позавиробничі витрати, тис. грн	350

Задача 5

Розрахувати зниження собівартості продукції по підприємству, якщо заплановано здійснити ряд організаційно-технічних заходів, які дадуть змогу зменшити затрати матеріальних ресурсів на одиницю продукції на 7,2 грн і знизити трудомісткість виготовлення одиниці продукції з 2,12 год. до 1,8 год. Годинна тарифна ставка I розряду – 20,44 грн. Додаткова заробітна плата становить 12% основної, а відрахування на соціальні заходи – 37% основної і додаткової заробітної плати. Обсяг випуску продукції в натуральних одиницях становитиме в плановому році 3500 шт.

Задача 6

Визначити вплив на собівартість продукції збільшення її випуску на 25%, якщо загальна сума умовно-постійних витрат становила 9 тис. грн, а собівартість товарної продукції – 27 тис. грн.

11 Практичне заняття № 11

Тема: Фінансове планування і контроль на підприємстві

Контрольні питання

1. Поясніть суть та основні завдання фінансової стратегії підприємства?
2. Поясніть, як формується фінансова політика підприємства?
3. Яка мета та основні завдання фінансового планування на підприємстві?
4. Які методи застосовують у процесі розроблення фінансових планів?
5. Які складові фінансового плану підприємств державної форми власності?
6. Яка найбільш поширена форма фінансового плану підприємства недержавної форми власності?
7. Поясніть поняття «криза ліквідності».
8. Що розуміється під оперативним фінансовим планом?
9. Поясніть призначення касового плану?
10. Поясніть особливості планування прибутку?
11. Поясніть які умови прибутковості підприємства? Як виконується аналіз «витрати - обсяг - прибуток», його суть і застосування?
12. Як виконується оцінка фінансового становища підприємства? Які групи оцінних показників і які розрахунки виконуються?

Задача 1.

Предметом бізнесової діяльності підприємця є виготовлення і реалізація дитячих іграшок.

Елементи поточних витрат на виробництво такі :
- сировина і матеріали – 50 грн.

- виплати на оплату праці з відрахуваннями – 120 грн.

- інші витрати – 64 грн.

Ціна продажу одного виробу – 250 грн.

Знайти : необхідний обсяг реалізації продукції, який забезпечив би одержання підприємцем 210 тис.грн. чистого прибутку.

12 Практичне заняття № 12

Тема: Планування і контроль оновлення продукції

Контрольні питання

1. Що таке життєвий цикл продукції, який його склад і структура?
2. Який зміст і етапи науково-технічної підготовки виробництва нової продукції?
3. Які основні завдання підготовки виробництва нової продукції у сучасних умовах господарювання?
4. Як обчислюється трудомісткість, тривалість та вартість підготовки виробництва нової продукції?
5. Яким є економічне обґрунтування освоєння нової продукції на етапі проектування?
6. Визначте основні методичні підходи до оцінки економічної ефективності освоєння нової продукції;
7. Як здійснюється обґрунтування оптимального варіанта технологічного процесу та визначення критичної програми випуску продукції?
8. Які закономірності зміни трудомісткості виготовлення одиниці виробу? Що таке «криві освоєння»?
9. Які особливості побудови графіків зміни собівартості, якщо «криві освоєння» мають різні характеристики?
10. Які особливості складання кошторису витрат на підготовку виробництва нової продукції?
11. Як здійснюється обчислення трудомісткості окремих циклів робіт та тривалості етапів технічної підготовки виробництва нового виробу?
12. Як проводиться визначення тривалості робіт, термінів настання подій, напруженості виконання окремих процесів і робіт у сітьовому плануванні підготовки виробництва та освоєння нових виробів?
13. Що таке критичний шлях на сітьових графіках та які є види шляхів у сітьових моделях?
14. Які є критерії оптимізації сітьових моделей?

13 Практичне заняття № 13

Тема: Організаційно-технічний розвиток

Контрольні питання

1. Яка сутність техніко-економічного рівня виробництва?
2. У чому полягають завдання та які принципи планування інновацій?
3. Які основні фактори технічного рівня виробництва?
4. Охарактеризуйте співвідношення між поняттями "інновація", "технологічний розвиток", "організаційний розвиток".
5. Які основні етапи технічного й організаційного розвитку?
6. Які Вам відомі показники, що застосовуються для визначення ефективності реалізації технічно-організаційних заходів?
7. Поясніть поняття «організаційний рівень виробництва», сутність і фактори, що його визначають?
8. Які є методичні підходи до оцінки інноваційних проектів?
9. Якими коефіцієнтами визначають рівень підготовки виробництва?
10. Які методи використовуються для розробки науково-технічних прогнозів?

Задача 1.

Визначити річний економічний ефект у виробника мультиварок нової покращеної моделі та строк окупності додаткових капітальних вкладень за даними таблиці 13.1. Коефіцієнт економічної ефективності додаткових капітальних вкладень складає 0,15. н Е

Таблиця 13.1

Показники	Стара модель	Покращена модель
Річний випуск, тис. шт.	700	700
Додаткові капіталовкладення, пов'язані із освоєнням виробництва нової моделі, тис. грн.	-	400
Собівартість мультиварки, грн.	865	1105
Роздрібна ціна мультиварки, грн.	980	1225

14 Практичне заняття № 14

Тема: Бізнес-планування

Контрольні питання

1. Поясніть особливості бізнес-планування?
2. Яка спрямованість бізнес-плану? Основні групи бізнес-проектів і різновиди бізнес-планів.
3. Які основні розділи бізнес-плану? Чи можна вважати їх уніфікованими? Що і як саме впливає на зміст і структуру бізнес-плану та на вибір методики його розроблення?
4. Яка загальна процедура бізнес-плану, логіка взаємозв'язків і послідовність етапів?
5. Які мета й завдання підготовки документів, що належать до елементів стандартного оформлення власне бізнес-плану (анотація, титульний аркуш тощо)?
6. Як оцінюють середовище для бізнесу?
7. Склад і послідовність формування плану маркетингу в бізнес-плані.
8. Обґрунтування майбутнього обсягу продажу з урахуванням еластичності попиту на продукцію.
9. Якою є методична основа планування обсягу виробництва продукції? Як обґрунтовують необхідне ресурсне забезпечення?
10. Поясніть послідовність формування фінансового плану та врахування ризиків у бізнесі?

15 ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ (НАУКОВИХ ЕСЕ)

1. Планування та діагностика ефективності запровадження виробництва нової продукції.
2. Моніторинг інвестиційного проекту з точки зору інвестора.
3. Потенційні джерела фінансування інвестицій на підприємстві.
4. Оцінка інвестиційного проекту в умовах невизначеності
5. Роль оцінки конкурентоспроможності продукції при планування обсягу продажу.
6. Сегментація ринку в процесі планування освоєння нових моделей.
7. Особливості планування обсягу продажу продукції в умовах ринку.
8. Технологія планування продажу та маркетингові дослідження на підприємстві.
9. Роль координації та інтеграції в плануванні діяльності підрозділів.
10. Роль оперативно-календарного планування в забезпеченні стабільності діяльності підприємства.
11. Зарубіжний досвід оперативно-календарного планування.

12. Методи планування витрат по обслуговуванню банківських довгострокових кредитів на підприємстві.
13. Причини виникнення позапланових витрат.
14. Особливості застосування методів визначення собівартості.
15. Планування собівартості продукції в ринкових умовах господарювання.
16. Суть реформування собівартості продукції
17. Планування фінансових показників діяльності підприємства.
18. Планування потреби у зовнішніх джерелах фінансування.
19. Планування забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства в ринкових умовах.
20. Особливості фінансового планування на підприємствах торгівлі.
21. Роль бюджетування у діяльності підприємства.
22. Основні стадії інвестиційного циклу.
23. Чинники активізації інвестиційної діяльності.
24. Методика оцінки інвестиційних проектів.
25. Складання зведеного плану інвестицій.
26. Переваги та загрози при освоєнні нових видів продукції на підприємстві.
27. Організація взаємодії учасників інвестиційних проектів.
28. Основні завдання планування продажу.
29. Засоби мінімізації ризику при формуванні портфелю замовлень.
30. Методика дослідження кон'юнктури ринку.
31. Планування освоєння нових виробів.
32. Методика планування ціни.
33. Розробка цінової стратегії.
34. Методи планування обсягу продажу.
35. Методика планування конкурентоспроможності продукції
36. Залежність плану від типу підрозділу.
37. Методика планування діяльності підрозділів..
38. Системи оперативно-календарного планування.
39. Вибір методу виготовлення виробничої програми.
40. Методи ієрархічного планування

16 ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ (ЗАЛІКУ)

1. Сутність, предмет, зміст та завдання планування і контролю на підприємстві
2. Філософські концепції планування і контролю
3. Системний підхід та раціональний вибір у плануванні і контролі підприємницької діяльності
4. Система планів підприємства, їх зміст, особливості, взаємозв'язки
5. Зміст і структура поточного плану
6. Методи та інструментарій розробки планів
7. Формування плану збуту з урахуванням досліджень ринку, життєвого циклу продукції і детермінантів попиту
8. Стратегічне і поточне планування: суть, особливості, взаємозв'язок
9. Інформаційна база планування і контролю

10. Бізнес-план, його призначення і зміст
11. План маркетингу
12. Планування реклами
13. Виробнича програма підприємства, її зміст, календарний розподіл та оптимізація
14. Планування і контроль добору кадрів для підприємства
15. Методика планування і контролю беззбитковості виробництва
16. Фінансовий план і контроль підприємства
17. Нормативна база планування
18. Нормативи в підприємницькій діяльності і методика їх обчислення.
19. Види виробничої потужності, чинники, що її визначають, послідовність розрахунків
20. Методики розрахунку виробничої потужності
21. Визначення максимально можливого випуску продукції за наявної потужності
22. Мета та завдання розробки плану собівартості продукції
23. Складання зведеного кошторису витрат на виробництво та планової (нормативної) калькуляції
24. Планування і контроль прибутку підприємства.
25. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному виразі
26. Планування і контроль витрат підприємства на основну оплату праці працівників
27. Зміст і завдання оперативно-календарного планування
28. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного, серійного, та масового типів виробництва
29. Планування і контроль відрахувань підприємства на соціальні заходи
30. Планування і контроль потреби підприємства в основних працівниках
31. Планування і контроль потреби підприємства в допоміжних працівниках
32. Планування і контроль потреби підприємства в спеціалістах
33. Планування запасів і регулювання їх розмірів
34. Зміст планування МТЗ та послідовність його розробки
35. Планування потреби в матеріальних ресурсах
36. Планування і контроль адміністративних витрат підприємства
37. Планування і контроль витрат на збут продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства
38. Планування і контроль витрат підприємства за елементами
39. Планування і контроль виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) підприємства
40. Планування і контроль виробничих витрат за калькуляційними статтями
41. Планування і контроль продуктивності праці працівників підприємства
42. Планування господарської діяльності за допомогою КІС.
43. Формування планів оновлення продукції, їх склад і завдання
44. Оптимізаційні планові розрахунки нововведень продукції та планування витрат на підготовку і освоєння виробництва нової продукції
45. Об'ємно-календарне планування виробництва нової продукції. Сітьові

методи планування

46. Сутність та особливості організації процесу планування на підприємстві в умовах ринку

47. Основні етапи організації процесу планування на підприємстві

48. Контроль планової діяльності та оцінка ефективності системи планування

49. Планування потреби у фінансових ресурсах

50. Технічний та організаційний розвиток підприємства

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Березівський П. С. Організація виробництва, прогнозування та планування в агропромисловому комплексі України : навч. посіб. / П. С. Березівський, Н. І. Михалюк. – К. : Ліра-К, 2015. – 440 с.

2. Бочко О. Ю. Основи планування діяльності підприємств невиробничої сфери : навч. посіб. / О. Ю. Бочко, В. Ф. Проскура. – К. : Ліра-К, 2014. – 218 с.

3. Бурик А. Ф. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / А. Ф. Бурик. – К. : Ліра-К, 2016. – 260 с.

4. Державне фінансове регулювання економічних перетворень : монографія / За ред. А. А. Мазаракі. – К.: Патерик, 2015. – 376 с

5. Джаман М. О. Теорія економіки регіонів: навч. посіб. / М. О. Джаман. – К.: ЦУЛ, 2014. – 384 с.

6. Дідківська Л. І. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / Л. І. Дідківська. – К.: Патерик, 2014. – 119 с.

7. Загуцький У. Р. Планування і діагностика діяльності підприємств : навч. посіб. / У. Р. Загуцький, В. М. Цимбалюк, С. Г. Шевченко. – К. : Ліра-К, 2013. – 320 с

8. Жаліло Я. А. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика: Монографія. – К: Вид-во НІСД, 2003. – 363 с.

9. Жукова О. В. Трансфертне ціноутворення: український варіант / О. В. Жукова, В. І. Дубницький, В. О. Вареня. – К.: Ліра-К, 2014. – 184с.

10. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. акад. НАН України В. М. Гейця. – К., 2008. – 1008 с.

11. Гальчинський А. С. Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геєць, А. К. Кінах, В. П. Семиноженко. – К.: Знання України, 2004. – 326 с

12. Калина А. В. Державна політика розвитку підприємництва в Україні / А. В. Калина. – К. : Патерик, 2014. – 498 с.

13. Капаруліна І. М. Розвиток підприємства: концепція і технологія дослідження : монографія / І. М. Капаруліна. – К.: Ліра-К, 2015. – 432 с.

14. Ковальчук О. О. Право інтелектуальної власності на географічне зазначення в Україні та країнах Європейського Союзу: монографія / О. О. Ковальчук. – К.: Ліра-К, 2015. – 200 с.

15. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки (тестові завдання) / О. І. Ковтун. – К.: Патерик, 2014. – 432 с
16. Мамутов В. Законодавче забезпечення економічної політики/ Мамутов В. // Економіка України. – 2008. – №10. – с. 112–118.
17. Михасюк І. Р. Державне регулювання економіки: навч. посіб. / І. Р. Михасюк. – Львів: Магнолія 2006, 2015. – 216 с.
18. Михасюк І. Р. Регулювання економіки: підручник / І. Р. Михасюк. – К.: Ліра-К, 2013. – 216 с.
19. Могильний О.М. Державне регулювання економіки: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Могильний О.М. / Інститут підготовки кадрів держ. служби зайнятості України. – К.: ПК ДСЗУ, 2006. – 490с.
20. Перехідна економіка: Підручник / В. М. Геєць, Е. Г. Панченко, Е. М. Лібанова та ін. – К.: Вища шк., 2003. – 592 с.
21. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки: Навч. посіб.. – 3. вид., випр. – К.: Знання, 2006. – 262с.
22. Соколовська А. Економічна функція держави та особливості її виконання в Україні. / Соколовська А.// Економіка України. – 2015. – №3 – с. 20–25.
23. Хоменко І. О. Гармонізаційно-структурна модель до управління фінансовими ресурсами підприємств дорожньої галузі на основі державно-приватного партнерства / І. О. Хоменко, Л. В. Бабаченко // Молодий вчений. — 2015. — №5 (20). – 109-112 с.
24. Хоменко І.О. Методичні аспекти превентивного антикризового управління та оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання / І.О. Хоменко, В.В. Концева, Н.В. Бойко // Фінансові дослідження. – 2016. – № 1 (1). – С. 105-117.
25. Хоменко І.О. Шляхи нарощування виробничого потенціалу транспортних підприємств/ В.П. Ільчук, І.О. Хоменко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – Чернігів–2015.№3(3) – С. 92 – 99.
26. Хоменко І.О. Проблеми формування амортизаційного фонду основних засобів та механізму їх відтворення / В.В. Концева, І.О. Хоменко, А.І. Демиденко // Вісник Чернігівського національного технологічного університету: зб. наук. праць. – Чернігів: ЧНТУ, 2014. - № 1 (72).– 44-49с. (Серія «Економічні науки»).
27. Хоменко І.О. Фінансові аспекти управління структурою капіталу в сучасних умовах / І.О. Хоменко, В.В. Концева, Н.В. Бойко // Вісник Чернігівського національного технологічного університету: зб. наук. праць. – Чернігів: ЧНТУ, 2014. - № 2 (74).– 69-74с. (Серія «Економічні науки»).
28. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки/ Швайка Л. А. – К.: Знання, 2006. – 435 с.
29. Чистов С.М. Державне регулювання економіки / Чистов С.М., Никифоров А.Є., Куценко Т.Ф., Тормоса Ю.Г., Стеценко Т.О. / Київський національний економічний ун-т. – 2. вид., доопр. і доп. – К.: КНЕУ, 2004. – 441с.